

Musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy fanlarning o'rni

Firuza Farxodovna Akromova
Buxoro psixologiya va xorijiy tillar instituti

Annotatsiya: Mazkur maqolada musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy fanlarning o'rni keng tahlil etilgan. Musiqa pedagogikasi, psixologiyasi, metodikasi va musiqiy ijro san'ati kabi amaliy fanlar o'qituvchilarning pedagogik malakalarini oshirish, o'quvchilarni musiqa san'ati bilan tanishtirishda va ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Maqolada, shuningdek, innovatsion pedagogik texnologiyalar va metodlarning qo'llanilishi, shuningdek individual yondashuvning musiqa darslarida o'qituvchilarning kompetentligini oshirishdagi o'rni haqida ham so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: musiqa o'qituvchilari, kasbiy kompetentlik, amaliy fanlar, musiqa pedagogikasi, musiqa psixologiyasi, musiqa metodikasi, musiqiy ijro san'ati, innovatsion pedagogika, individual yondashuv, o'qituvchining rivojlanishi

The Role of Practical Subjects in the Development of the Professional Competence of Music Teachers

Firuza Farxodovna Akromova
Bukhara Institute of Psychology and Foreign Languages

Abstract: This article analyzes the role of practical subjects in the development of the professional competence of music teachers. Practical subjects such as music pedagogy, psychology, methodology, and musical performance arts play a significant role in enhancing teachers' pedagogical skills, introducing students to the art of music, and developing their creative abilities. The article also discusses the application of innovative pedagogical technologies and methods, as well as the role of individualized approaches in enhancing teachers' competence in music lessons.

Keywords: music teachers, professional competence, practical subjects, music, music psychology, music methodology, musical performance arts, innovative pedagogy, individualized approach, teacher development

Musiqa ta'limi zamonaviy jamiyatda o'quvchilarni nafaqat estetik didni shakllantirish, balki ularning ruhiy va emotsional rivojlanishiga ham katta hissa qo'shadi. Musiqa o'qituvchilari o'z kasbiy kompetentligini doimiy ravishda

rivojlantirib borishlari kerak, chunki ular o'z shogirdlariga musiqa san'ati bilan tanishtirish va uni tushunish, his qilishni o'rgatish jarayonida markaziy ro'l o'ynaydilar. Bu borada amaliy fanlarning, ya'ni musiqa pedagogikasi, psixologiyasi, metodikasi va musiqiy ijro san'ati kabi fanlarning o'rni nihoyatda muhimdir.

Musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligi: tushuncha va mohiyat

Musiqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligi – bu ularning musiqiy bilim va malakalarini amaliy faoliyatda samarali qo'llash qobiliyatidir. Bu kompetentlik o'qituvchining musiqa sohasidagi bilimlaridan tashqari, pedagogik, psixologik, metodik va kommunikativ ko'nikmalarini ham o'z ichiga oladi. O'qituvchi musiqiy asarlarni to'g'ri tushunish, ular haqida nazariy tushunchalar berish, shuningdek, o'quvchilarni musiqa ijro etish, tasavvur va ijodiy tafakkurga yo'naltirish kabi ko'nikmalarga ega bo'lishi lozim.

Musiqa o'qituvchisi kasbiy kompetentligini rivojlantirishda muhim jihatlardan biri - o'zining mustaqil ish faoliyatini doimiy ravishda baholash va yangi pedagogik texnologiyalarni qo'llashdir. Shuningdek, amaliy fanlar ham o'qituvchining kasbiy rivojlanishida muhim ahamiyat kasb etadi.

Amaliy fanlar va ularning musiqa o'qituvchilarining kompetentligini rivojlantirishdagi o'rni

Amaliy fanlar musiqa o'qituvchisining kasbiy malakasini oshirishda, shuningdek, pedagogik jarayonda samarali va innovatsion yondashuvlarni joriy etishda asosiy vosita bo'lib xizmat qiladi. Ular musiqa ta'limining metodik asoslarini shakllantiradi va o'qituvchilarni pedagogik maqsadlarga erishish uchun zarur bilim, ko'nikma va malakalarga ega qilishga yordam beradi.

Musiqa pedagogikasi

Musiqa pedagogikasi amaliy fanlardan biri bo'lib, o'qituvchining ta'lim jarayonida musiqiy bilim va ko'nikmalarni qanday tashkil etish, o'quvchilarni qanday ravishda jalb qilish va ularning ijodiy qobiliyatlarini qanday rivojlantirish kerakligi haqida nazariy va amaliy bilimlar beradi. Bu fan orqali musiqa o'qituvchilari turli metodik yondashuvlar va texnikalarni, shu jumladan o'quvchilarni rag'batlantirish, o'quv jarayonini boshqarish va uning samaradorligini oshirish usullarini o'rganadilar.

Musiqa psixologiyasi

Musiqa psixologiyasi o'qituvchiga o'quvchilarning emotsional va ruhiy holatini tushunish, ularning musiqiy didi va qobiliyatlarini aniqlashda yordam beradi. Musiqa bilan shug'ullanish jarayonida o'quvchilarda turli emotsional holatlar paydo bo'lishi mumkin, shuning uchun o'qituvchi o'z faoliyatini shunga mos ravishda tashkil etishi kerak. Musiqa psixologiyasi orqali o'qituvchilar o'quvchilarning shaxsiy xususiyatlarini inobatga olgan holda, ularni musiqa ijrosiga, tinglashga va yaratishga qiziqtirishga harakat qiladilar.

Musiqa metodikasi

Musiqqa metodikasi musiqqa o'qituvchisining kasbiy malakasini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. Bu fan o'qituvchilarga darslarni qanday rejalashtirish, yangi texnologiyalar va metodlarni qanday qo'llash, o'qituvchilarga musiqqa darslarini samarali o'rgatish uchun qanday vositalardan foydalanishni tushunishga yordam beradi. Musiqqa metodikasi orqali o'qituvchilar musiqqa darslarida pedagogik maqsadlarni qanday amalga oshirishni o'rganadilar.

Musiqiy ijro san'ati

Musiqiy ijro san'ati o'qituvchilarning o'ziga xos ijro qobiliyatlarini rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. O'qituvchi o'zining musiqiy texnikasi, tafakkuri va ijro san'ati orqali o'qituvchilarga eng yuqori darajadagi musiqiy bilimlarni yetkazib beradi. Musiqqa o'qituvchisi o'zining musiqiy ijrosini o'qituvchilarga namuna qilib, ularning musiqiy ijrochi sifatida rivojlanishiga yordam beradi.

Amaliy fanlarni o'qitishda innovatsion yondashuvlar

Musiqqa o'qituvchilari o'z kompetentligini rivojlantirish uchun yangi pedagogik texnologiyalar va metodlarni o'rganishlari kerak. Innovatsion yondashuvlar, masalan, multimediya vositalarini qo'llash, o'qituvchilarni individual tarzda rivojlantirish va ularga musiqiy ijodkorlikni rag'batlantirish kabi usullar musiqqa darslarini yanada samarali qilish imkonini beradi.

Multimedia vositalari

Musiqqa o'qituvchilari o'quv jarayonida zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali o'qituvchilarni musiqqa bilan yanada yaqinroq tanishtirishlari mumkin. Kompyuter dasturlari, audiovizual materiallar va internet resurslari orqali musiqqa asarlarini tinglash, musiqiy tarixi va nazariyasi bo'yicha yangi bilimlarga ega bo'lish mumkin.

Individual yondashuv

Har bir o'qituvchining qobiliyatlari, didi va o'rganish uslubi turlicha bo'lishi mumkin. Musiqqa o'qituvchilari har bir o'qituvchiga individual yondashuvni amalga oshirish orqali ularning musiqiy qobiliyatlarini to'liq ochib berishga yordam berishi lozim. Bu yondashuvni amalga oshirishda amaliy fanlar o'qituvchining pedagogik va psixologik bilimlariga asoslanadi.

Xulosa.

Musiqqa o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy fanlarning ahamiyati juda katta. Musiqqa pedagogikasi, psixologiyasi, metodikasi va musiqiy ijro san'ati kabi fanlar o'qituvchilarga nafaqat o'qituvchilarni musiqqa san'ati bilan tanishtirish, balki ularning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirishga ham yordam beradi. Shu bilan birga, innovatsion pedagogik texnologiyalarni qo'llash va individual yondashuvni amalga oshirish musiqqa o'qituvchisining kasbiy malakasini oshirishning muhim yo'llaridan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. К.Б. Холиков. Диезли мажор ва минор тоналлигини аниқлашнинг оптимал усуллари. *Science and Education* 3 (9), 416-421.
2. К.Б. Холиков. Бемолли мажор ва минор тоналлигини аниқлашнинг оптимал усуллари ва креативлиги. *Science and Education* 3 (10), 533-539.
3. К.Б. Холиков. Теоретические основы определения механических свойств музыкальных и шумовых звуков при динамических воздействиях.. *Scientific progress* 2.
4. К.Б. Холиков. Место творческой составляющей личности преподавателя музыки и её роль в обучении детей общеобразовательной школе. *Science and Education* 3 (8), 145-150.
5. KB Kholikov. Harmony to voice exercise their role in the regulation of muscular activity in vocal music. *Scopus, musical education.*, 705-709.
6. KB Kholikov. The content of a music lesson in a comprehensive school. *Web of Science Magazine*, 1052-1059.
7. KB Kholikov. Polyphonic forms of music based on traditional organizational principles. *Web of Science Magazine*, 375-379.
8. KB Kholikov. signs. The main elements of music, their formative action. *Melody. Theme. Web of Science* 2, 720-728.
9. KB Kholikov. The role of theory and application of information systems in the field of theory, harmony and polyphony of music. *musical education - Web of Science*, 1044-1051.
10. К.Б. Холиков. Область применения фугированных форм. Тройные и четверные фуги. Фугетта и Фугато. *Scientific progress*, 2.
11. К.Б. Холиков. Форма музыки, приводящие к структурной, драматургической и семантической многовариантности произведения. *Журнал Scientific progress* 2 (№ 4), 955-960.
12. К.Б. Холиков. Проблематика музыкальной эстетики как фактическая сторона повествования. *Science and Education* 3 (5), 1556-1561.
13. К.Б. Холиков. Проблема бытия традиционной музыки Узбекистана. *Science and Education* 3 (5), 1570-1576.
14. К.Б. Холиков. Отличие музыкальной культуры от музыкального искусства в контексте эстетика. *Science and Education* 3 (5), 1562-1569.
15. К.Б. Холиков. Пение по нотам с сопровождением и без него по классу сольфеджио в высших учебных заведениях. *Science and Education* 3 (5), 1326-1331.
16. К.Б. Холиков. *Musical pedagogy and psychology. Bulletin of science and education.* 99 (21-2), 58-61.

17. К.Б. Холиков. Значение эстетического образования и воспитания в общеобразовательной школе. *Science and Education* 3 (5), 1549-1555.
18. К.Б. Холиков. Эстетическое воспитание молодёжи школьного возраста в сфере музыки. *Science and Education* 3 (5), 1542-1548.
19. К.Б. Холиков. Methods of musical education through education in universities. *musical education - Web of Science* 3 (66), 57-60.
20. К.Б. Холиков. Роль педагогических принципов метода моделирования, синтеза знаний при моделировании музыкальных систем. *Science and Education* 3 (3), 1032-1037.
21. К.Б. Холиков. Музыка как релаксатор в работе мозга и ракурс ресурсов для решения музыкальных задач. *Science and Education*. 3 (3), 1026-1031.
22. К.Б. Холиков. Музыкальное образование и имитационное моделирование процесса обучения музыки. *Science and Education* 3 (3), 1020-1025.
23. К.Б. Холиков. Теоретические особенности формирования музыкальных представлений у детей школьного возраста. *Scientific progress* 2 (4), 96-101.
24. К.Б. Холиков. Необходимые знание в области проектирования обучения музыкальной культуры Узбекистана. *Scientific progress* 2 (6), 952-957.
25. К.Б. Холиков. Некоторые методические трудности, возникающие при написании общего решения диктанта по предмету сольфеджио. *Scientific progress*. 2 (№3), pp. 734-742.
26. К.Б. Холиков. К вопросу вокальной музыке об адресате поэтического дискурса хора. *Scientific progress*. 2 (№ 3), pp. 1087-1093.
27. К.Б. Холиков. Роль электронного учебно-методического комплекса в оптимизации музыкального обучение в общеобразовательной школе. *Scientific progress* 2 (4), 114-118.
28. К.Б. Холиков. Модульная музыкальная образовательная технология как важный фактор развития учебного процесса по теории музыки. *Scientific progress* 2 (4), 370-374.
29. К.Б. Холиков. Вокал, вокалист, вокализ. Ария, ариозо и ариетта. *Science and Education* 3 (2), 1188-1194.
30. К.Б. Холиков. Характерная черта голоса у детей, певческая деятельность. *Science and Education* 3 (2), 1195-1200.